

חלק כא – שמות א'

כללות השיחה: עייג"כ שי' ש"פ שמות תשמ"ו (בלתי מוגה) בביאור פירש"י זה.
הע' 16, בגדר כהונת משה: עייג"כ לקו"ש חכ"ו ע' 175 הע' 28, חל"ב ע' 28 ואילך.
ובכ"מ.

ס"ח: הפעולה ד'ותחיינה את הילדים' כעי"ז בשי' מוצאי זאת חנוכה תשמ"א א ס"ל.
י"ב: בתי כהונה לוי' ומלכות ברוחניות: להעיר מהמרומז בסיום שי' עשרה בטבת
תשמ"ו (מוגה), ובשי' ש"פ שמות תשמ"ז (סוס"ט והע' 81), הקשר להענין ד'בית
חב"ד'. עיי"ש.

יט. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ואלה שמות בני ישראל.

* * *

כ. בנוגע לפירוש רש"י בפרשת השבוע — ישנו פירוש רש"י בפרשתנו שלכאורה הוא היפך פשוטו של מקרא:

בהתחלת הפרשה⁹⁰ מסופר אודות ה"מילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה", שפרעה מלך מצרים צוה עליהן "וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו", ואעפ"כ, "ותראין המילדות את האלקים... ותחיין את הילדים", ובשכר זה — "ויעש להם בתים".

ולכאורה, כל המשך הענין מובן בפשטות, ואין צורך בהסבר וכיאור מיוחד. ואעפ"כ, בקשר ל"מילדות העבריות" מוצא רש"י לנכון לפרש פירוש שהוא היפך פשטות הכתוב — "שפרה זו יוכבד", כלומר, אע"פ שנאמר בכתוב "שפרה", אין זו שפרה, כי אם "יוכבד", ומה שנקראת בכתוב בשם "שפרה", הרי זה "ע"ש שמשפרת את הולד", וכן מש"נ "ושם השנית פועה" — אין זו פועה, אלא "זו מרים", ומה שנקראת בכתוב בשם "פועה", הרי זה "על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה".

ואינו מובן: מהו הכרחו של רש"י לשנות מפשטות הכתוב "שם האחת שפרה ושם השנית פועה", ולפרש שהכוונה ליוכבד ומרים, אלא שנקראו "שפרה" ו"פועה", ע"ש פעולתן?!

וקושי נוסף — שע"פ החשבון⁹¹ היתה מרים בתקופה זו בת חמש שנים, ואם נאמר ש"פועה זו מרים", נצטרך לומר שבגיל חמש שנים היתה כבר "מילדת"!!

יש מפרשים⁹² שהכרחו של רש"י הוא ממ"ש בסיום הענין⁹³ "ויעש להם בתים", שפירושו "בתי כהונה ולוי ומלכות", ולא מצינו שיצאו מאשה אחרת (שפרה ופועה) אלא מיוכבד ומרים, "כהונה ולוי מיוכבד, ומלכות ממרים", ומכיון שכן, בהכרח לומר ששפרה זו יוכבד ופועה זו מרים.

אמנם, כד דייקת שפיר, הרי אדרכה — תירוץ זה מחזק עוד יותר את הקושיא, מכיון שבפסוק "ויעש להם בתים" גופא אין כל הכרח לפרש שהכוונה ל"בתי כהונה ולוי ומלכות":

כדי לפרש ש"בתים" קאי על "בתי כהונה ולוי ומלכות" — צריך רש"י להביא ראיה והוכחה מפסוק אחר, מכיון שאין זה פשוטו של מקרא.

ולא עוד, אלא שבכל חמשה חומשי תורה לא מוצא רש"י ראיה לדבר, כי

90 א. טו ואילך. 91 שמו"ר פ"א, יג, ובמפרשים שם. 92 רא"ם, גו"א ושפ"ח. 93 שם, כא.

אם כנביאים — בספר מלכים⁹⁴, ששם נאמר "הבתים⁹⁵ את בית ה' (ביהמ"ק, שבו עובדים הכהנים את ה') ואת בית המלך", רק משם מוכח שגם "בתי כהונה ולוי ומלכות" קרויין בתים.

ולאחרי כל זה — זקוק רש"י להוסיף שמקור הדברים הוא "כדאיתא במסכת סוטה"⁹⁶, היינו, שאין כל הכרח לכך בפשוטו של מקרא, כי אם, שכך איתא במסכת סוטה!

[אמנם, רש"י אינו כותב "רבותינו דרשו" וכיו"ב, היינו, שאין זה ע"ד הדרש, אלא שמפרש כן בפשוטו של מקרא; אבל אעפ"כ, פשוטו של מקרא אינו מכריח פירוש זה, וההכרח היחידי הוא — "כדאיתא במסכת סוטה"].

וא"כ, נשאלת השאלה: מהו הכרחו של רש"י לפרש בפשוטו של מקרא ש"בתים" קאי על "בתי כהונה ולוי ומלכות", ובגלל זה מוכרח להוציא את הכתוב "שם האחת שפרה ושם השנית פועה" מפשוטו, ולפרש שהכוונה ליוכבד ומרים — הרי מוטב לפרש "בתים" כפשוטו, כלומר, שהקימו משפחות, ע"ד מ"ש⁹⁷ "איש וביתו" [והשכר שבוה — שבמקום שיקבלו עונש מפרעה, זכו להעמיד משפחות בישראל], ובמילא, יכולים לפרש "שם האחת שפרה ושם השנית פועה" כפשטות הכתוב?!

ומכיון דאתינן להכי — יש להעיר על דיוק נוסף בפרש"י על הפסוק "ויעש להם בתים":

דרכו של רש"י להעתיק מהפסוק רק את התיבות שמפרשם. ובנדו"ד, מכיון שרש"י מפרש תיבת "בתים" בלבד, שהכוונה ל"בתי כהונה ולוי ומלכות" — מדוע מעתיק רש"י גם את התיבות "ויעש להם"? וכפי שיתבאר לקמן.

כא. בהערות אאמו⁹⁸ מובא מאמר הזהר בפרשתנו⁹⁹ "אי בני עלמא ידעין יקרא סגיא דיעקב בשעתא דא"ל קב"ה אנכי ארד עמך מצרימה¹⁰⁰, הוי מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקרבי". כתיב¹⁰¹ ויצא משה לקראת חותנו. . . מאן חמא למשה דנפיק ולא יפוק. . . אשתכח דבגין משה נפקו כולהון, ומה אי בגין משה כך, בגין קב"ה כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה עאכו"כ".

ומבאר אאמו¹⁰² כו"כ פרטים בדברי הזהר, וביניהם: "א) למה בשביל זה דוקא הווי מלחכי כו', הרי אפילו אם לא ה'י זה, הרי יעקב מצד עצמו גבוה מעלתו מאד, וצריך ללחך העפרא כו'. ב) למה מלחכי עפרא דוקא, מהו התועלת

94 מ"א ט, י. 95 ראה לקו"ש חכ"א ע' 3 ובהע' 29. 96 יב, א. ועד"ו בשמו"ר פ"א, י. 97 ריש פרשתנו, וכן לפני"ז לך יב, יז ובפרש"י. 98 לקוטי לרי"צ לוח"ב ע' 109. ה. א. 100 ריגש מו, ד. 101 יתרו יח, ז. 102 ע' יא ואילך.

והעיקר — שעי"ז ממהרים את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", והם בתוכם — כמוזכר לעיל, ומשה ואהרן עמהם¹⁶⁶.

ומכאן באים לביאור בפירוש רש"י בענין "מילדות העבריות", עד לסיים בענין, "ויעש להם בתים", "בתי כהונה ולוי" ומלכות", כדלקמן.

לד. הביאור בפרש"י:

כאשר הבן חמש למקרא מגיע לפסוק "ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה" — מתעוררת אצלו "קלאץ-קשיא":

בפסוקים שלפנ"ז נאמר "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד"¹⁶⁷, וכפי שמפרש רש"י "שהיו יולדות ששה בכרס אחד", וא"כ, כיצד יתכן ש"מילדות העבריות" לא היו אלא שתים בלבד, "שם האחת שפרה ושם השנית פועה"?!?

כיצד יכולות שתי מילדות בלבד להשתלט על ריבוי מופלג של לידות — "פרו וישרצו גו' במאד מאד"?!?

ומה גם שמכיון ש"היו יולדות ששה בכרס אחד" — לא יכלו להסתפק במילדת אחת לכל יולדת (כבלידה רגילה), אלא אפילו בלידה אחת הוצרכו לשתי מילדות (לכל הפחות)!

וכשממשיך ללמוד את הפסוקים הבאים — מתעוררת אצלו שאלה לאידך גיסא:

כאשר פרעה מלך מצרים קרא למילדות העבריות והוכיחן על שלא קיימו את גזירתו, "מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים"¹⁶⁸ — השיבו המילדות העבריות¹⁶⁹: "כי לא כנשים המצריות העבריות כי חיות הנה" ("בקיאות כמילדות", או "משולות לחיות השדה שאינן צריכות מילדות"¹⁷⁰) בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו.

ובהכרח לומר שדבריהם היו אמת — שהרי פרעה הי' יכול לבדוק ולהוכיח אם דבריהם אמת נכשם שידעו המצריות מתי צריכה יוכבד ללדת — "שמנו לה המצרים מיום שהחזירה, והיא ילדתו לו' חדשים ויום א'... והם בדקו אחרי' לסוף ט'¹⁷¹]", ובמילתא דעבידי לגלויי לא משקרי אינשי!

וא"כ, נשאלת השאלה לאידך גיסא: מכיון ש"חיות הנה", "בקיאות כמילדות", או "משולות לחיות השדה שאינן צריכות מילדות", ובמילא, "בטרם

¹⁶⁶ ראה יומא ה. ב. תרד"ה אחד — פסחים קיד. סע"ב. (167) א. ז. (168) שם, יח. (169) שם, ט. (170) פרש"י עה"פ. (171) פרש"י שם ב. ג.

תבוא אליהן המילדת וילדו" — לשם מה הי' צורך בכלל ב"מילדות העבריות"??!

והביאור בזה — בפשטות:

בנוגע לפועל — לא הי' אמנם צורך ב"מילדות העבריות", שכן, "בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו"; ומה שהיו "מילדות העבריות" — הרי זה רק כדי להרגיע את רוחן של נשי ישראל, שאפילו אם יהי' מקרה שבו יצטרכו למילדת, ידעו שישנן "מילדות העבריות".

אמנם, מכיון שמדובר אודות ריבוי מופלג של לידות, ומה גם שכל לידה אינה ע"ד הרגיל, כי אם, "ששה בכרס אחד" — הרי גם כדי להרגיע את רוחן של נשי ישראל לא מספיק שתי מילדות בלבד!

ולכן, בהכרח לומר שמילדות העבריות לא היו נשים ע"ד הרגיל, כי אם, נשים צדקניות באופן מיוחד כו', שכן, כאשר נשי ישראל ידעו שישנן מילדות מיוחדות כאלו, די הי' בשתי מילדות כדי להרגיע את רוחן.

והנה, פשוטו של מקרא מכריח רק ש"מילדות העבריות" היו נשים מיוחדות בצדקתן, אבל עדיין אין אנו יודעים מי היו אותן נשים מיוחדות; ואין לומר שהכוונה לנשים שנקראו בשם שפרה ופועה — שהרי לא מצינו שהיו נשים צדקניות במיוחד שנקראו בשם "שפרה" ו"פועה".

ובענין זה מסתמך רש"י על הקבלה שהובאה במדרשי חז"ל שנשים אלו הם יוכבד ומרים (אלא שנקראו שפרה ופועה ע"ש פעולתן כו') — מכיון שבלאה"כ אי אפשר לפרש שהכוונה לסתם נשים שנקראו בשם שפרה ופועה, שהרי בהכרח שיהיו נשים מיוחדות בצדקתן כו'.

לה. ובסיום הענין, בנוגע לשכרן של המילדות העבריות, "ויעש להם בתים" — מפרש רש"י "בתי כהונה ולוי' ומלכות".

רש"י אינו יכול לפרש ש"ויעש להם בתים" פירושו שהקימו משפחות — שכן, דבר זה אין בו משום שכר על פעולתן של ה"מילדות העבריות" (ותחין את הילדים), שהרי כן הי' הסדר הרגיל אצל כל בני"י, ועד כדי כך, ש"היו יולדות ששה בכרס אחד" ע"פ טבע!

ואין לומר שביחס ל"מילדות העבריות" עצם הענין דהקמת משפחות הו"ע של שכר, מכיון שע"פ טבע הי' צריך פרעה להעניש אותן — שהרי נתבאר לעיל שפרעה קיבל את המענה של המילדות העבריות, "כי לא כנשים המצריות העבריות... בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו", וכמילא, לא הי' מקום להעניש אותן!

ולכן, מוכרח רש"י לפרש שהשכר ד"ויעש להם בתים" הוא — "בתי

בלתי מוגה

כהונה ולוי' ומלכות, שקרויין בתים", ומביא ראי' מתנ"ך שמצינו שקרויין בתים — "הבתים את בית ה' ואת בית המלך", ומפרט — "כהונה ולוי' מיוכבד, ומלכות ממרים, כדאיתא במסכת סוטה".

לו. עפ"ז יש לבאר גם מה שרש"י מעתיק מהכתוב גם את התיבות "ויעש להם בתים":

בנוגע לענין של שכר ע"ד הרגיל — לא מצינו לשון "ויעש", ולדוגמא: "למען יאריכון ימך"¹⁷², "למען ירבו ימיכם וימי בניכם"¹⁷³, וכיו"ב — ולא נזכר לשון של עשי'. ובנדוד, הול"ל "ויהיו להם בתים", ולא "ויעש להם בתים".

ומכיון שהכתוב משנה וכותב "ויעש להם בתים" — מוכח, שבשכר זה היתה עשי' מיוחדת של הקב"ה.

והביאור בזה — מכיון שמדובר אודות "בתי כהונה ולוי' ומלכות":

ענין הכהונה ולוי' — לא הי' אז מצד הטבע, שכן, מצד טבע הבריאה שייכת העבודה ל"בכורות", ע"ד ש"כל דבר שהוא לשם הא"ל הטוב" שצריך להיות "מן הנאה והטוב", כמ"ש¹⁷⁴ "כל חלב לה"¹⁷⁵. ובמילא, כדי שיהיו השירות להקב"ה ע"י כהנים ולוים — צריכה להיות עשי' מיוחדת של הקב"ה, "ויעש להם בתים", "בתי כהונה ולוי'".

ועד"ז בנוגע לענין המלכות — ש"מלכות ממרים", מלכות דוד, לא היתה אז מלכות ע"פ טבע, כמו המלכות משאר ישראל, שכן, "אם יעמוד מלך משאר ישראל — תפסק המלכות מביתו", ורק "מלכי בית דוד הם העומדים לעולם, שנאמר¹⁷⁶ כסאך יהי' נכון עד עולם"¹⁷⁷. ולכך יש צורך בעשי' מיוחדת של הקב"ה — "מצאתי דוד עבדי"¹⁷⁸, שזהו"ע ד"ויעש להם בתים", "בתי מלכות".

ועשי' מיוחדת זו ("ויעש") היתה "להם" — "כהונה ולוי' מיוכבד, ומלכות ממרים".

לז. ויה"ר — והוא העיקר — שמהדיבור בענינים אלו נזכה תיכף ומיד לראות בעיני בשר "בתי כהונה ולוי' ומלכות".

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו — דוד מלכא משיחא, "בתי מלכות", ומשה ואהרן עמהם — "בתי כהונה ולוי'".

וכאמור, במהרה בימינו ממש, בעגלא דידן.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר ע"ד אמירת ברכה אחרונה].

¹⁷² יתרו כו. יב. ¹⁷³ עקב יא. כא. ¹⁷⁴ ויקרא ג. טז. ¹⁷⁵ רמב"ם הל' איסורי מוכח בסופן ¹⁷⁶ ש"ב ז. טז. ¹⁷⁷ רמב"ם הל' נזכרים פ"א ה"ט. ¹⁷⁸ תהלים פט. כא יראה סגודתו צ"א

ל. עם קומט אויך צו די הוראה נפלאה פון דעם סיום השיעור:

פריער ¹⁰⁰ (אין די פריערדיקע פסוקים פון דעם שיעור) רעדט זיך ווי אזוי יעקב האט געזאגט אז ער וועט גיין אין מצרים (כנ"ל), און דערנאך ווי אזוי עס זיינען געווען די הכנות צו דעם גיין, און דערנאך ¹⁰¹ ווי ס'איז געווען דער גיין עצמו מיט דעם חלום שבאמצע, דערנאך קומט דער סיום פון דעם שיעור ¹⁰² "ויבואו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו וגו'", אז מ'איז אריינגעגאנגען אין מצרים.

וואס ווי אזוי האט מען געקענט אריינגיין אין מצרים - האט מען געווארט אז עס זאל געבארן ווערן (סתם) א אידישע קליינע מיידעלע - יוכבד, און בשעת זי איז געבארן געווארן "בין החומות" - אט דעמולט האט מען געקענט אריינגיין אין מצרים; דעמולט האט מען געהאט דעם שלימות המספר פון שבעים נפש ¹⁰³.

און מען זאגט נאך, אז ווען עס ווערט געבארן סתם א פיצל קינד, ולכאורה - א נקבה, ניט קיין זכר, ווערט דערמיט געבארן א קינד אויף וועמען עס שטייט ¹⁰⁴ "ויעש להם בתים", ווי רש"י ¹⁰⁵ טייטשט אפ אין פש"מ "ויעש להם בתים - בתי כהונה ולוי' ומלכות", אז עס איז פון יוכבד'ן געבארן געווארן אהרן ומשה, דער ענין הכהנים און ענין הלויים (ווי גערעדט פריער ¹⁰⁶ בארוכה בנוגע צו סיום מסכת ערכין), און פון איר איז געבארן געווארן מרים, וואס פון איר איז דערנאך געווען מלכות בית דוד און משיח צדקנו,

וואס דאס אלץ איז אויפגעטאן געווארן ווען עס ווערט געבארן סתם א פיצל קינד.

לא. וואס פארוואס איז "ויעש להם בתים" - דערפאר וואס זייענדיק אין מצרים זיינען זיי געווען די מילדות העבריות, "ותחיינה את הילדים" ¹⁰⁷ - זיי האבן אויפגעשטעלט "צבאות השם", אידישע קינדער, אינגעלעך און מיידעלעך, כפשטות הדברים,

וואס דאס האט גע'פועל'ט דעם "ויעש להם בתים", און דאס האט גע'פועל'ט אז עס זאל זיין משה ואהרן, מיט "משה קבל הורה מסיני" ¹⁰⁸, און אהרן ומשה עמהם ¹⁰⁹ אין ביהמ"ק השלישי,

- און -

- 100) פרשהנו בה, כח. כו, א. 101) מו, ב ואילך.
 102) שם, ו. 103) ב"ב קכג, טע"א ואילך. ב"ר פצ"ד, ט.
 וש"נ. וכ"ה בתיב"ע פרשתנו שם, כז. פרש"י עה"פ פרשתנו שם, טו. שם, כו. במדבר ג, ט. פינחס כו, נט. 104) שמות א, כא.
 105) עה"פ. מסוטה יא, ב. שמו"ר פ"א, יז. 106) שיחת י"ט כסלו והמשכה בש"פ וישב. 107) שמות שם, יז. 108) אבות רפ"א. 109) ראה יומא ה, ב. הוד"ה אחד - פסחים קיד, ב.

ושם גופא — בירושלים עיר הקודש, כפי שהיא בכל התוקף, מוקפת חומה — „אני אהי' לה . . חומת אש סביב¹¹¹“, וביחד עם זה — „פרזות תשב ירושלים“, ושם גופא — „בהר הקודש בירושלים¹¹²“, ובבית המקדש.

לפרסם עושי מצוה¹¹⁴ — הן בנוגע ל„כוללים“ לזקנים וזקנות, הן בנוגע לצבאות-השם, והן בנוגע לכל בני בגילים שביניהם — ע"י כל הפעולות של „בתי-חב"ד“.

והעיקר, שע"י ההוספה בפעולות של „בתי-חב"ד“, כולל ובמיוחד הקמת „בתי-חב"ד“ חדשים — ממהרים עוד יותר את הענין ד' ויעש להם בתים¹¹⁵, כפירוש רש"י (גם לבן חמש (למקרא)): „בתי כהונה וזו"י ומלכות“,

במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

[כ"ק אדמור"ר שליט"א נתן שטרות של דולר ל„טנקיסטים“ שיחיו, כדי לחלקם בין הנאספים שיחיו — על מנת לתת לצדקה, כ"א בהוספה מדילי].

יג. וכדי לזרז ולמהר כל זה עוד יותר — יש להוסיף במעשינו ועבודתינו בכלל,

ובמיוחד בענין שהזמן גרמא — כמדובר לאחרונה (ובפרט בהתוועדות שלפנ"ז¹¹³) להשלים את כל הענינים השייכים לעשרה בטבת, באופן שבמוצאי היום יוכלו לגשת מיד לסידור ועריכת החומר באופן של פירסום, „מצוה

114 מג"א או"ח סקנ"ד סקכ"ג. רמ"א יו"ד סרמיט סי"ג — משותף הרשב"א ח"א סתקפ"א.
115 שמות א, כא.

111 זכר"ש שם, ט.
112 ישע"י כז, יג.
113 שיחת ש"פ ויגש.

החסידות בתורה, בלקוטי תורה וכו', וכך, בקשר להקמת בתי תורה, בתי תפלה ובתי גמ"ח (כפי שחזוריים באור דתורת חסידות חב"ד — בתי חב"ד), כולל — שגם ביתו (וחדרו) הפרטי דכא"א מישראל נעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, בית להשראת השכינה, כמ"ש "ושכנתי

(ג) בנתינת הצדקה — ע"פ המבואר בתנאי"א, וכן בכר"כ אגרות קודש שלו

(70) וכמנהג ישראל ביסוד קרוז גמית ע"ש פלוני.
(71) ספרי נשא בתהלתו. במדבר פ"ג, ו. וראה

מכות כג, א.
(72) שיחת י"ב סבת. קונטרס משיחות ש"פ וחי ס"ט.
(73) אבות פ"א מ"ו ומ"ז.
(74) להעיר מהרמו כפרישת השבוע (ד, טז ובפרש"י) — ואתה תהי' לו לאלקים, לרב ולשר, רב לאהרן.
(75) שקביעותו כשנה זו — ביום הרביעי, קמי שבת"א (פסחים קו, סע"א) — ולהעיר מהקשר והשייכות דהרמב"ם ואד"ה (ראה בארכיון לקריש כ"כ טבת תשמ"ה).
(76) תרומה כה, ח.

(66) פשוט שבאם מאיו סיבה שתהי' לא נעשה הני"ל או חלקו בימי כני"כ טבת — צריך להיות תולמו"ן והשלמה בימים הסמוכים.
(67) להעיר גם מאנה"ק דהצ"צ (נדפסה ברוססות לת"א ע' 284, ובהקדמת הני"ל לטה"צ להצ"צ): ושם המחבר נאה לו שניא"ר כמו ואהבת בגימט' ב"פ אר"י, וקצת משמע שם דכאי על תורה ותפלה — בהמשך להקדומו. מבקשי ה' ותורת אמת" (א"פ ש"ל — על גר מצוה ותורה אר"י).
(68) ולפי זה נדפס בסוף תנאי שקלוב תקס"ו בכותרת, חתימה.
(69) פליד, פלוני. אגרות פ"ג.

ויש לקשר גם ענין זה עם פרשת השבוע — ואלה שמות בני ישראל, כדאיתא במדרש"י ש"על שם גאולת ישראל נקראו כאן, ומסיים — יוסף (שמו הראשון של בעל ההילולא דעשירי בשבט"י), ע"ש שעתיד הקב"ה להסיף ולגאול את ישראל . . שנאמר" והי' ביום ההוא יוסיף וגו'".

וכמפורש בהפטרה (סיום וזותם הקרי' אה) — הבאים ישרש יעקב (כדי ש'צ"ץ ופרח ישראל ומלאו פני חבל תנובה"י, והי' ביום ההוא גר' ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאז האובדים בארץ אשור והגדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלם"י.

ומזה באים להתחלת פ' וארא (שקורין עתה תיכף בזמן המנחה, רעוא דרעוין, דש"ק פ' שמות) — הגילוי ד.אני הוי"י"י, באופן של ראי' (וארא"י), בביאת משיח

בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"י, ע"ד וב- דוגמת השראת השכינה בביהמ"ק.

ויש לומר רמז לזה בפרשת השבוע: (א) איש וביתו"י, בית כפשוטו ממש, נוסף על הפי' משפחה, כולל ההוספה דפירוש התרגום, גבר ואנש ביתי", היינו ש'עייז' ניתוסף גם אצל בני הבית (אנש ביתי"), בנוגע למשכן ומקדש הרוחני שבלבם פנימה, עד להוספה ב.אנש ביתי" כפשוטו. (ב) ויעש להם בתים"י, "בתי"י⁸⁰ כהנהגה לר' ומלכות"י⁸¹.

י. ויה"ר ש'עיי מעשינו ועבודתינו בכל הענינים האמורים, שתוכנם ונקר' דתם, הפצת המעיינות חוצה — נזכה לקיום הבטחתו של מלך המשיח להבעש"ט⁸² שכאשר יפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה"י אזי אתי מר', דא מלכא משיח"א⁸³.

(77) ראה ר"ח שער האהבה פ"ז קרוב לתחלתו (ד"ה ושני הפסוקים). אלשיך עה"פ. שלי"ה חלק תרש"כ פ' תרומה (שכה, ב, שכו, ב), וכן בשער האמתיות אות ל. ועוד.

(78) להעיר גם מדברי הזוהר (פרשתנו ד, א) עה"פ: יהי' ככלות שלמה לבנות את בית ה' . . דאזו בית המקדש, כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר, ובלקוטי לוי"צ שם: לנגד ד' אמתות דשם הרי' . . שהי' דברים הללו שבבית המקדש הם כלי קיבל לר' אמתות שם הרי", וי"ל שדוגמתו גם בכא"א מישראל — חלק הרי' עמו, חלק משם הרי' ביה' ד' אמתות שם הרי' שבכא"א (ראה אגרות פ"ד. לקרית ר"פ וראה ובכ"מ).

(79) פרשתנו א, כא.
(80) פרש"י עה"פ.
(81) וי"ל שהם כנגד ג' הקי"ן תורה עבודה וגמית.
(82) כאנה"ק הידועה (נדפסה בכש"ס בתחלתו. ובכ"מ).
(83) וראה זח"ג סכ"ד, ב (הובא ונתבאר כאנה"ק רס"כ"י): באי חיבורא דילך דאזו ספר הזוהר . . יפקו"ן ב"י מן גלותא ברחמי.

(84) שמיר פרשתנו פ"א, ה.
(85) ושמו השני — יצחק, כמ"ש (תהלים קכו, ב) אז ימלא שחוק סיני, ולעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא, כי אתה אבינו" (שבת פט, ב), ולהעיר, שיוסף בגימט' ו"פ הרי', יסוד, יעקב ז"ס הרי', מל, ו"יצחק" בגימטריא ח"פ הרי' (בינה), כנגד שמונה נס"כי אדם (ראה אה"ת תנוכה שכו, ב).
(86) ישעי' יא, א.
(87) שם כו, ו. וראה ד"ה הבאים ישרש בתנ"א סוף פרשתנו (נג, ג ואל"ך). אה"ת פרשתנו ע' עז ואל"ך. כר"ך ו ע' בתקלב ואל"ך. ד"ה זה שנאמר בתוועדות. ועוד.
(88) ישעי' שם, ב"ב.
(89) ר"פ וארא. וראה תר"א עה"פ (נג, א ואל"ך). אה"ת שם (ע' קכו ואל"ך).
(90) להעיר משיעור היומי ברמב"ם — הלכות עדות — "אין עד נעשה רי"ן", כי ע"י ואי"ת הדבר נעשה תכלית הודאות וההתאמתות (יתר משיעור מפי עדים נאמנים), שלכו, לא מצו חזו ל"י וכתנ"א (רי"ה כו, א. וראה לקריש ח"ו ע' 121. ורש"י,